



Sygn. akt IV KS 18/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Danuta Bratkrajc

w sprawie **K. K.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw.
z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 4 września 2019 r.,

skargi, wniesionej przez prokuratora

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka (...)

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 24 listopada 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę K. K. przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

K. K. oskarżony został o to, że:

1. w dniu 18 grudnia 2007 roku w K. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. , w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez posłużenie się mającym istotne znaczenia dla uzyskania wsparcia finansowego w postaci kredytu pisemnym, nierzetelnym oświadczeniem zawierającym fikcyjne dane o zatrudnieniu J. P. w firmie „M.”, wprowadził w błąd przedstawicieli G. SA Oddział w K. co do zamiaru i możliwości spłaty kredytu gotówkowego, doprowadzając ten Bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez przyznanie J. P., w oparciu o umowę numer (...) i wypłacenie kredytu gotówkowego w kwocie 542,51 PLN, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 26 stycznia 2003r. do 26 stycznia 2004 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 stycznia 2001 r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne
tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
2. w dniu 19 grudnia 2007 roku w K. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. , w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez posłużenie się mającym istotne znaczenia dla uzyskania wsparcia finansowego w postaci kredytu nierzetelnym zaświadczeniem zawierającym fikcyjne dane o zatrudnieniu J. P. w firmie „M.”, na którym podrobił podpis rzekomego przedstawiciela tego przedsiębiorstwa, wprowadził w błąd przedstawicieli P. SA Oddział (...) w K. co do zamiaru i możliwości spłaty kredytu gotówkowego, doprowadzając ten bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez przyznanie J. P. w oparciu o umowę numer (...) i wypłacenie kredytu gotówkowego w kwocie 23.500 PLN, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 26 stycznia 2003r. do 26 stycznia 2004 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 stycznia 2001 r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne
tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k., a także art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

3. w dniu 23 kwietnia 2008 roku w K. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. P., w zamiarze wyłudzenia kredytu gotówkowego w Banku (...) Oddział (...) w K. na nazwisko J. P. w kwocie 20.000 PLN, posłużył się mającym istotne znaczenie dla uzyskania wsparcia kredytowego nierzetelnym, pisemnym oświadczeniem zawierającym nieprawdziwe dane dotyczące wysokości osiągniętych dochodów przez J. P. w firmie „M.”, wprowadzając w błąd przedstawicieli tego Banku co do zamiaru i możliwości spłaty kredytu gotówkowego, jednakże z uwagi na negatywną rekomendację kredytową celu zamierzonego nie osiągnął, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 26 stycznia 2003r. do 26 stycznia 2004 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 stycznia 2001r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
4. w bliżej nieustalonym dniu kwietnia 2008 roku, w K., woj. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w zamiarze aby osoby co do których jest prowadzone odrębne postępowanie dokonały wyłudzenia pożyczek, poprzez dostarczenie im mającego istotne znaczenie dla uzyskania wsparcia finansowego w postaci kredytu, blankietowego, opieczętownego pieczęcią firmy M. druku zaświadczenia o zatrudnieniu, które następnie po wypełnieniu fikcyjnymi danymi, E. B. przedłożyła w Banku (...) Oddział w D., a także poprzez potwierdzenie w dniu 30 kwietnia 2008 r. w rozmowie telefonicznej z pracownikiem banku, informacji zawartej we wspomnianym, nierzetelnym zaświadczeniu o zatrudnieniu i w pisemnym oświadczeniu E. B. dotyczącym jej rzekomego zatrudnienia w firmie „M.”, ułatwił wprowadzenie przedstawicieli banku w błąd co do zamiaru i możliwości spłaty przez E. B. zaciąganych zobowiązań i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, poprzez przyznanie jej i wypłacenie w oparciu o umowę numer (...) oraz numer (...) kredytów gotówkowych w kwocie 35.000 PLN i 20.000 PLN, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 26 stycznia 2003r. do 26 stycznia 2004 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności,

będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 stycznia 2001r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

5. w bliżej nieustalonym dniu kwietnia 2008 roku, w K., woj. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w zamiarze aby P. B. oraz osoba co do której prowadzone jest odrębne postępowanie dokonali wyłudzenia kredytu, poprzez dostarczenie im, mającego istotne znaczenie dla uzyskania wsparcia finansowego w postaci kredytu, blankietowego, opieczetowanego pieczęcią firmy „M.” druku zaświadczenia o zatrudnieniu, które następnie po wypełnieniu fikcyjnymi danymi P. B. przedłożył w Banku (...) Oddział w D., a także poprzez zapewnienie telefonicznego potwierdzenia zadeklarowanego przez niego zatrudnienia w firmie „M.”, ułatwił wprowadzenie przedstawicieli tego Banku w błąd co do zamiaru i możliwości spłaty przez P. B. zaciąganego zobowiązania i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, poprzez przyznanie mu i wypłacenie w oparciu o umowę numer (...), kredytu hipotecznego w kwocie 362.940,61 PLN, która to kwota stanowi mienie znacznej wartości, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 26 stycznia 2003r. do 26 stycznia 2004 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 stycznia 2001r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
6. w bliżej nieustalonym dniu maja 2009 roku, w K., woj.(...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w zamiarze aby G. O. oraz Z. N. i W. P. dokonali wyłudzenia kredytu, poprzez dostarczenie, mającego istotne znaczenie dla uzyskania wsparcia finansowego w postaci kredytu, blankietowego, opieczetowanego pieczęcią firmy „M.” druku zaświadczenia o zatrudnieniu, które następnie po wypełnieniu fikcyjnymi danymi dotyczącymi zatrudnienia Z. N. , przedłożyli w Banku (...) SA Oddział w D. wnioskując o przyznanie Z. N. oraz W. P. pożyczki hipotecznej w kwocie 840.621,76 PLN, która to kwota stanowi mienie znacznej wartości, ułatwił im wprowadzenie w błąd przedstawicieli tego Banku,

co do zamiaru i możliwości spłaty zaciąganego zobowiązania, jednakże z uwagi na negatywną rekomendację kredytową zamierzonego celu nie osiągnęli, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu w okresie od 17 listopada 2005r. do 20 października 2006 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 stycznia 2004r. sygn. akt II K (...) za umyślne przestępstwo podobne, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem z dnia 24 listopada 2017 r., sygn. akt II K (...), uznał K. K. za winnego zarzucanych mu czynów i wymierzył mu za nie kary jednostkowe, które sprowadził do kary łącznej 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności i kary łącznej 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżony K. K.. Zaskarżył wyrok w całości i wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie od części przypisanych mu czynów i o wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem wykonania za czyny, do których popełnienia się przyznał.

Po rozpoznaniu tej apelacji, Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 18 lipca 2018 r., sygn. IV Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.. Sąd Okręgowy podał w uzasadnieniu tego wyroku, że podstawą uchylecia wyroku Sądu Rejonowego było uznanie, że w sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w postaci orzekania sądu niższego rzędu w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu. Sąd Okręgowy podkreślił, że sprawy o występki z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.p.k., w tym wypadku wyłudzenia kredytu znacznej wartości w rozumieniu Kodeksu karnego (zarzuty 5 i 6 aktu oskarżenia) należą do właściwości Sądu Okręgowego jako sądu pierwszej instancji. Jeden z sędziów orzekających w tej sprawie złożył zdanie odrębne, uznając że w sprawie nie doszło do zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej a Sąd Okręgowy powinien merytorycznie rozpoznać wniesioną apelację, ewentualnie modyfikując opis przypisanego oskarżonemu czynu z punktu 6 aktu oskarżenia.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w T. wniósł skargę na wyrok Sądu

Okręgowego w K., w której wyrokowi temu zarzucił naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a to art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k., polegające na błędnym uznaniu przez Sąd odwoławczy, że wyrok Sądu I instancji dotknięty jest uchybieniem w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k., podczas gdy istotnie właściwym do rozpoznania niniejszej sprawy był sąd rejonowy, bowiem w zakresie czynów zarzuconych w pkt V i VI aktu oskarżenia, a przypisanych oskarżonemu przez Sąd I instancji, oskarżony nie obejmował swoim zamiarem pomocnictwa do wyłudzenia mienia znacznej wartości, co znalazło odzwierciedlenie w redakcji zarzutów oraz przyjętej kwalifikacji prawnej czynów, które to uchybienie miało wpływ na treść orzeczenia, gdyż skutkowało uchyleniem wyroku Sądu I instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.. Prokurator, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k., wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 lipca 2018 roku, sygn. IV Ka (...), w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga na wyrok sądu odwoławczego wniesiona w tej sprawie przez prokuratora jest zasadna. Podzielić należy zawarte w skardze stanowisko prokuratora akcentujące brak świadomości K. K. co do tego, że dostarczane przez niego nierzetelne zaświadczenia, wykorzystane zostaną do wyłudzenia kredytów znacznej wartości (zarzuty V i VI aktu zaskarżenia). Ten brak świadomości oskarżonego znalazł swój wyraz w konstrukcji zarzutów i zaproponowanej przez prokuratora kwalifikacji prawnej zarzucanych czynów. Sąd pierwszej instancji, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego podzielił stanowisko prokuratora co do zamiaru i stanu świadomości oskarżonego w omawianym zakresie. Przyznać należy, że zawarte w opisie czynów zarzucanych i przypisanych sformułowanie „która to kwota stanowi mienie znacznej wartości” było zbędne i nic nie stało na przeszkodzie, aby wyeliminować ten fragment z opisu czynów. Mógł to uczynić zarówno Sąd pierwszej instancji, jak i Sąd odwoławczy. Skoro z opisu czynów zarzucanych i przypisanych oraz z dokonanych ustaleń faktycznych nie wynikało, aby przedmiotem rozpoznania były czyny dokonane w zw. z art. 294 § 1 k.k., to brak podstaw do przyjęcia, że sądem właściwym dla rozpoznania sprawy był Sąd

Okręgowy jako sąd pierwszej instancji. Sąd Rejonowy orzekający w tej sprawie nie wyraził wprawdzie *expressis verbis* swego stanowiska w kwestii właściwości rzeczowej, brak jednak podstaw do przyjęcia, że kwestią tą z urzędu się nie zajmował. W ocenie Sądu Najwyższego ani po wstępnej analizie zarzutów wraz z zaproponowaną kwalifikacją prawną, ani po zweryfikowaniu materiału dowodowego i poczynieniu ustaleń faktycznych co do zamiaru K. K. nie było podstaw do przyjęcia, że sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest sąd wyższego rzędu. Nie można podzielić przyjętego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowiska co do błędnej kwalifikacji czynów przyjętej przez prokuratora w akcie oskarżenia i decydującego dla kwalifikacji, a co za tym idzie dla właściwości, ujęcia w kwalifikacji art. 294 § 1 k.k. Uznać trzeba, że prokurator celowo nie ujął w kwalifikacji wskazanego przepisu, a sąd pierwszej instancji świadomie uznał ten zabieg za prawidłowy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznał, że w podlegającej rozpoznaniu sprawie nie ziściła się bezwzględna przesłanka odwoławcza wskazana przez Sąd Okręgowy w K.. Tym samym podzielono stanowisko prokuratora wyrażone w skardze na wyrok sądu odwoławczego oraz w uzasadnieniu zdania odrębnego jednego z członków składu orzekającego w tej sprawie w Sądzie Okręgowym w K.. Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku. Na marginesie już tylko dostrzec trzeba konfigurację procesową związaną z kierunkiem wniesionej w sprawie apelacji (tylko na korzyść) i związanymi z tym ograniczeniami w ewentualnym dalszym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w K. wziąć powinien pod uwagę powyższe zapatrywania.